

„FLUGU“ÆVINTÝRÍÐ á sinni og nú gágguætlaninar

Mangur maður man hava »trekt uppá smílbondini«, hesa seinastu tíðina, tá onkur hevur dittað sær at tosa um at fara í gongd við eini nýggjari vinnu: at veida og framleiða mat burtur úr gággu — eins og tað vóru teir, sum hildu fyri, tá rækjuvinnan í Grønlandi byrjaði fyri nógvum árum síðani: »at tað var tann reini orskapur at skula veida FLUGUR í Grønlandi«.

Okkum kunnu so dáma hetta prát ella ikki. Sannroyndirnar tala tó. Og tær eru, at japanesarar eta gágguvinnu rátt, og at teimum vegna mistar fiskileiðir torva gágguvinnu.

Á eini ferð foroyingar gjørdur í Japan í fjór vóru menn varugir við hetta, og heimaftur komnir vóru farið at kanna, hvørjar møguleikar vit hava at veida gággu og selja gágguvinnu.

Frammanundan er tó gjørt eitt ávíst royndararbeiði við vinnu fyri eyga. Nú ein svangur marknaður stóð við opnum ørnum var tí at leggja til brots.

Síðani hava samráðingar verið millum foroyingar og japanesarar við tí fyri eyga at fáa byrja eina gágguvinnu í Føroyum, har tað skal framleidast gágguvinnu til japanska marknaðin. Hesar samráðingar hava so fort, til, at ein japansk maskina, sum knúsar og reinsar gággu er komin til Føroya og er uppsett í Gøtu.

Í fyrstu atlogu skulu framleidast 10 tons sum ein roynd. Verða japanesarar eins væl nøgdir við hetta gágguvinnu, sum tær fyrstu royndirnar, id longu eru farnar til Japans, so kann verulig framleidsla fara í gongd. Japanesarar vilja keypa nokur túsund tons av gágguvinnu og eru sinnadur at geva ein hampuliga góðan pris, tá framleidslan er komin í gongd av álvara.

Umfraamt at framleiða gágguvinnu til matna skal gágguvinnu nýtast til agn eisini. Harafturat er so ætlanin at brúka burturkastid frá framleidsluni til fòðuri samband við fiskaalng.

Tað er eingin loyna, at slík vinna, fer ikki at geva føroyska samfelagnum hundrættals mill. kr. í inntøku.

Men her liggur so ein rávora á okkara fírdum sum í dag er so gott sum ótroytt.

Hugsa vit um at birta upp undir bygdameningina og skapa byggunum livimøguleikar, so er hetta eitt stig á rætta veginum. Her hava nevniliga menn, sum fyrr hava haldst á havinum og eru lagstir uppí møguleika at hava gágguvinnu sum arbeiði burturav ella sum hjávinnu.

Tað hevur helst verið ógjorligt at farið undir slíkt tiltak var ikki ein maskina tók til at víðgera gágguvinnu. Hon ger nú eitt arbeiði, sum ikki hevði verið ókonomiskt forsvarligt at farið undir, um tað skuldi verið gjørt við hond.

Tað hevur gingið eitt sindur stríltid at fáa neyðuga fligging til fyrstu royndirnar, men nú er so víð at koma undir land.

Tað vita vit so nú!

Marknaðurin er í lagi. Ein prisur er avtalaður fyri bils. Maskina er fingin til vega. Menn eru altráir at sleppa at royna eftir gággu.

Nú er so bert eftir at koma í gongd.

Tá ein tíð er farin kunnu vit gera okkum eina hómung av, um nakað »kjót« er á hesi ætlan. Tvs. um havokini kring Føroyar eiga so mikið av gággu, at ein framleidsla kann fara í gongd. Tá vita vit eisini betur, um japanesarar vilja lata ein pris, sum ger, at figgarligt grundarlag er undir framhaldandi gágguvinnu.

Tað er ov mikið av gággu til á føroyskum øki

— sigur Martin Juul Jarnskorð í Gøtu, sum er ein av undangongumonnunum innan gágguvinnuna

Maðurin í Gøtu, sum er ein av heitastu talsmonnum fyri at byrja miðvís gágguvinnu til matna og til agn, eitur Martin Juul Jarnskorð. Hann hevur saman við Knút Nolsøe í Havn og øðrum lagt stóðid undir hesi nýggju vinnugrein. Meðan felagið »Atlantic Shellfish« hevur staðið fyri marknaðarføring og fingið maskinu úr Japan, so hevur Martin Juul Jarnskorð arbeiði við at skaffa holi til maskinuna og annars at skapa áhuga millum menn at fara undir gágguvinnu.

Vit spurdu Martin Juul Jarnskorð, hvussu hevur gingist, og hvussu hann metir útlitið. Hann sigur, at tianverri hevur gingið ov lang tíð frá byrjaðu at tosa um hetta til at verulig veida og framleidsla kann fara í gongd.

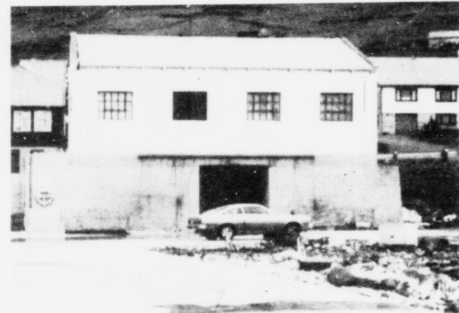
— Eg havi verið ógvuliga spentur um hetta, og havi nú í skjótt triggjar mánaðir arbeiði við ætlanini uttan at fáa eina einst krónu í løn.

Martin Juul sigur víðari, at hann vónar, at tað nú verður farið í gongd. Hann visir á, at vitjanin av japanska stjóranum frá Nishui hevur bert staðfest hugsan sína um gágguvinnuna, tí hesin japanesari var væl nøgdur við víðurskiptini í Gøtu.

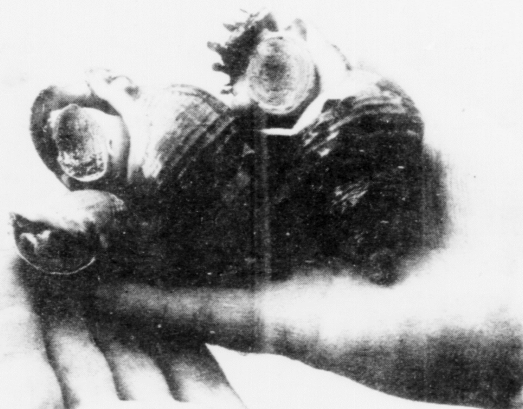
Martin Juul hevur fingið gamla saltfiskahúsið hjá P/f Tyril til leigu og er maskinan sett upp har. Teir hava málað og hampað holini, soleiðis, at tað verður meira arbeiðsligt har.

Vit spurdu nú Martin Juul, um áhugi er fyri at veida gággu. Til tað sigur hann, at nærum hvønn dag ringja menn til sín og biðja um at fáa rúsur, og spyrja annars um at fáa knústa gággu til agn.

— Eg má tianverri svara teimum, at vit sleppa ikki í gongd enn, tí eitt nú figgingin til roynd

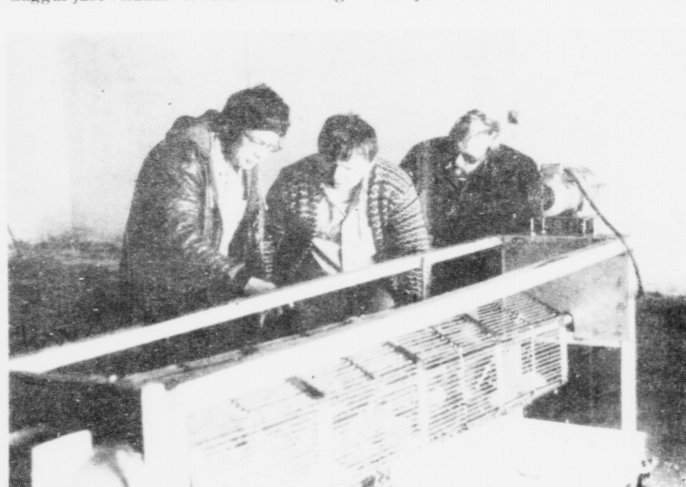
Gamla saltfiskahúsið niðri í havnini í Nordagøtu. Nú verður tað nýtt í royndunum at framleiða gágguvinnu til japanska marknaðin

Gágguvinnu just veiddar við rusu á Gøtuvík og á Skálafjarðinum

Sámal Jacob Joensen vitjaði inn á gólvið á Tyrilshúsinum, tá gágguvinnu maskinan varð roynd herfyri

Teir triggja: Sigfríður Joensen, Martin Juul Jarnskorð og Herman Dalheim hyggja eftir, um alt gongur sum tað skal